

บทที่ 1

บทนำ

ลิ้นจี่เป็นไม้ผลเขตร้อน จัดอยู่ในตระกูล Sapindaceae มีถิ่นกำเนิดอยู่ทางตอนใต้ของ ประเทศจีน (Subhadrabandhu,1990) ในประเทศไทยลิ้นจี่ที่ปลูกมากในแถบจังหวัดภาคเหนือ นั้น เป็นพันธุ์ที่นำมาจากประเทศจีนเช่นกัน โดยนำมาในรูปกิ่งตอน เช่น พันธุ์โอเอီးะ พันธุ์สงสวย พันธุ์ กิมจง พันธุ์จักรพรรดิ และพันธุ์กวางเจา เป็นต้น ซึ่งลิ้นจี่ที่ปลูกทางภาคเหนือจะเป็นลิ้นจี่ที่มีคุณภาพ และรสชาติดี (เอียน,2536) ในปีการเพาะปลูก 2537 มีพื้นที่ปลูกลิ้นจี่ทั่วประเทศ 95,505 ไร่ (ตาราง ที่ 1) แหล่งที่มีการปลูกมากที่สุดคือจังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ปลูกคิดเป็นร้อยละ 41.66 ของพื้นที่ปลูก รวม พันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุดคือพันธุ์สงสวย มีพื้นที่ปลูกคิดเป็นร้อยละ 68.02 ของพื้นที่ปลูกรวม (กรมส่งเสริมการเกษตร,2540) ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีการส่งออกผลไม้สดต่าง ๆ มากขึ้นถึง 13.2 % ของการส่งออกรวม ผลผลิตของลิ้นจี่นอกจากจะใช้บริโภคสดแล้วยังมีความสำคัญใน อุตสาหกรรมผลไม้กระป๋องอีกด้วย (Subhadrabundhu,1990) และในปี 2538 ยังมีมูลค่าการส่งออก ลิ้นจี่ในรูปของลิ้นจี่สดเป็นอันดับ 3 และมูลค่าการส่งออกในรูปผลไม้กระป๋องเป็นอันดับ 6 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,2539)

การปลูกลิ้นจี่มีปัญหาสำคัญคือ การออกดอกบางปีไม่ออกดอก หรือออกดอกน้อย ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากในช่วงก่อนการออกดอก ในบางปีมีอากาศหนาวเย็นไม่พอ หรือมีช่วงอากาศหนาวสั้น (Chaitrakulsup, 1981)

ในปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ในสายงานนี้เชื่อว่าความสมดุลของฮอร์โมนเป็นปัจจัยสำคัญที่ กระตุ้นให้ตาอดเปลี่ยนไปเป็นตาออก และฮอร์โมนที่น่าจะเกี่ยวข้องได้แก่ จิบเบอเรลลิน เอทิลีน และไซโตไคนิน สำหรับการศึกษาศมดุลของฮอร์โมนในไม้ผลนั้นยังไม่มีการศึกษามากนัก แต่ อย่างไรก็ตามมีการศึกษาในลิ้นจี่ พบว่าปริมาณไซโตไคนินจะเพิ่มขึ้นหลังจากเริ่มเกิดตาออก (Chen, 1991)

การทดลองนี้จึงมุ่งหวังที่จะวิเคราะห์ปริมาณสารคล้ายไซโตไคนินในช่วงก่อนการแตกใบ อ่อนในยอดลิ้นจี่พันธุ์สงสวย เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาศมดุลของฮอร์โมน ซึ่งความรู้นี้จะนำไปใช้ เป็นพื้นฐานในการทดลองควบคุมปริมาณของสารคล้ายไซโตไคนินในยอดลิ้นจี่ ให้พอเหมาะ ซึ่งอาจจะแก้ปัญหาการออกดอกไม่สม่ำเสมอของลิ้นจี่ได้

ตารางที่ 1 พื้นที่ปลูกและผลผลิตของสินค้าระหว่างปี 2531 - 2537

พื้นที่ปลูก (ไร่)   ผลผลิต (ตัน)

ชนิดไม้ ผล	ปี 2531		ปี 2532		ปี 2533		ปี 2534		ปี 2535		ปี 2536		ปี 2537	
	พื้นที่ ปลูก	ผลผลิต	พื้นที่ ปลูก	ผลผลิต	พื้นที่ ปลูก	ผลผลิต	พื้นที่ ปลูก	ผลผลิต	พื้นที่ ปลูก	ผลผลิต	พื้นที่ ปลูก	ผลผลิต	พื้นที่ ปลูก	ผลผลิต
ลูกรัง	49,015	18,660	60,138	25,556	60,420	21,578	75,283	24,747	79,747	46,168	-	-	95,505	46,879

ที่มา : กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร(2540)

รวบรวม : กรมส่งเสริมการเกษตร

หมายเหตุ - ไม่ได้จัดเก็บข้อมูล